

YES, NO, BLACK, WHITE

Fekete, fehér, igen, nem

szerező *author* **Antoni Rita**

illusztrációk *illustrations* **Mähr Zsófia**

ROMA FIÚ, MAGYAR LÁNY. AFRIKAI NŐ, EURÓPAI FÉRFI. ALIG TÖBB, MINT ÖTVEN ÉVET KELL VISSZAMENNÜNK AZ IDŐBEN ADDIG, AMÍG A FAJ, ILLETVE ETNIKAI ÉRTELEMBEN VEGYES KAPCSOLATOKAT TÖRVÉNYILEG IS TILTOTTÁK A VILÁG BIZONYOS PONTJAIN. PEDIG A SZERELEM MINDENT LEGYŐZ – TARTJA A MONDÁS. VAJON IGAZ EZ A RASSZIZMUSRA IS?

ROMA BOY, HUNGARIAN GIRL. AFRICAN WOMAN, EUROPEAN MAN. WE HAVE TO GO BACK JUST OVER FIFTY YEARS TO THE TIME WHEN RACIALLY OR ETHNICALLY MIXED RELATIONSHIPS WERE LEGALLY BANNED IN CERTAIN PARTS OF THE WORLD. YET LOVE CONQUERS ALL, SO THE SAYING GOES. IS THIS ALSO TRUE FOR RACISM?

Az elején talán igen, de amikor az érzések lángolása alábbhagyni látszik és teret nyer a realitás, eljön az egymásért és a kapcsolatért való küzdelem ideje. Az alkalmazkodás és a kompromisszumok egészséges és mindkét fél számára kielégítő egyensúlyának megtalálása pedig még ugyanabból a kultúrából érkező társak számára sem egyszerű feladat, de ma már legalább a házasságjogi törvények nem állnak a boldogság útjába.

Az Egyesült Államok nagyobb részén a feketék és a fehérek közti házasság illegálisnak számított egészen 1967-ig, amíg a Legfelsőbb Bíróság a Loving kontra Virginia állam ügyben úgy nem döntött, hogy az efféle tiltás alkotmányellenes, mert szembemegy az egyenlő bánásmód elvével. Ezután a vegyes házasságok elfogadottsága is automatikusan nőtt: 1972-ben a Gallup Intézet felmérése szerint az afroamerikaiak 76, míg a fehér bőrű amerikaiak 30 százaléka támogatta ezeket, alig öt év múlva pedig már 83 és 67 százalékra kúsztak fel a számok, és a tényleges vegyes házasságkötések száma is tíz százalékkal nőtt az USA-ban. A mai magyar(országi) helyzetet részletes,

In the beginning maybe, but when the heat of emotions seems to subside and reality sets in, it is time to fight for each other and the relationship. And finding a healthy and mutually satisfactory balance of adaptation and compromise is no easy task even for partners with the same cultural background, but at least marriage laws no longer stand in the way of happiness.

In much of the United States, marriage between Blacks and Whites was considered illegal until 1967, when the Supreme Court ruled in *Loving v. Virginia* that such a ban was unconstitutional because it violated the principle of equal protection. Subsequently, acceptance of mixed marriages also grew automatically: in 1972, according to a survey by the Gallup Institute, 76 percent of African Americans and 30 percent of white Americans supported them, and just five years later, the figures had risen to 83 percent and 67 percent, respectively, with the number of actual mixed marriages in the US also increasing by ten percent. In the absence of detailed, up-to-date data, I tried to assess the current Hungarian situation by talking to couples of different ethnicities. And, of course, it turned out that acceptance is unfortunately still in short supply.

friss adatok hiányában különböző etnikumú párokkal való beszélgetésekkel igyekeztem felmérni. És persze kiderült, hogy az elfogadás sajnos még most is hiánycikk.

Azok a párok, akiknél az ismerkedés nem spontán alakult, tehát mondhatni célzottan kerestek eltérő etnikumú párt, a kíváncsiságot, a más kultúra iránti érdeklődést jelölték meg fő motivációként, illetve azt, hogy külsőre vonzónak találják a színes bőrű embereket. Az ilyen érdeklődéssel, illetve preferenciával nincs is probléma addig, amíg nem fordul át a másik ember tárgyiasításába vagy fetiszizálásába. **Katalin** másfél éve jár együtt egy hazánkban élő afroamerikai művész-tanárral, aki arról számolt be, hogy korábban több nő trófeának tekintette, és szórakozóhelyen, tánc közben akár a nemiszerve méretét igyekezett feltérképezni. A férfi dehumanizálónak érezte azt az attitűdöt, miszerint fekete bőrű emberrel szexuális kapcsolatot létesíteni egyesek számára egy kipipálandó feladat a bakancslistájukon. A korrektség persze a másik oldalról is hiányozhat: gyakori, hogy az európai nő vonzerejét a vízumszerzés lehetősége is befolyásolja a más földrészről érkező partner számára. **Bea** csak utólag tudta meg, hogy sok külföldi férfi ennek reményében veti be a látványos, lehangoló udvarlást, az ún. *love bombing*ot. Ő maga egy évig járt egy egyiptomi férfival, és azért lett vége a kapcsolatnak, mert a párja lebukott, hogy más nőkkel flörtöl chaten. „*Úgy érzem, hogy szeretett, de mivel nem vagyok gazdag, nem feleltem meg a céljainak: egy tehetősebb nőt kerestem magának, aki mellett lehet, hogy engem is megtartott volna.*”

Persze az még a jobbik eset, ha viszonylag hamar kiderül, kit milyen szándék vezérel egy kapcsolatban. **Vera** egy baráti összejövetelen ismerkedett meg afrikai férjével, a házasságukból pedig egy közös fiú is született, de a motiváció csak ezután derült ki. „*A közös fiú mellett, akit gyakorlatilag egyedül neveltem, szerettem volna még egy gyereket, ő viszont nem. Mire sikerült elválnom tőle – mert a válást még évekig halogatta, hogy ne küldjék vissza Afrikába – negyvenkét éves lettem. Úgy érzem, az öncélú, üres ígéreteivel elvette tőlem a lehetőséget.*”

„Dehumanizáló az az attitűd, miszerint fekete bőrű emberrel szexuális kapcsolatot létesíteni egyesek számára egy kipipálandó feladat a bakancslistájukon.”

A vegyes párok létrejöttét azért többnyire ártalmatlan okok befolyásolják, például a hozzáférhető potenciális partnerek, a „dating pool” összetétele, de nem lehet szemet hunyni a tény felett, hogy aki ilyen kapcsolatba száll be, extrém kihívá-

Couples whose meeting was not spontaneous, i.e., who were sort of purposely looking for a partner of a different ethnicity, mentioned curiosity and interest in different cultures as their main motivation, and of course the fact that they find people of color attractive. There is no problem with such interest or preference as long as it does not turn into the objectification or fetishization of the other person. **Katalin** has been dating an African American art teacher living in Hungary for a year and a half, who said that previously several women had treated him as a trophy, even trying to figure out the size of his penis while dancing in nightclubs. He felt dehumanized by the attitude that entering into a sexual relationship with a Black person is only an item for some people to be crossed off their bucket list. Of course, fairness may be lacking on the other side too: it is common that the possibility of obtaining a visa increases the attractiveness of European women for a partner arriving from another continent. **Bea** found out only later that many foreign men resorted to spectacular and overwhelming courtship, the so-called *love bombing* in the hope of this. She had been dating an Egyptian man for a year when the relationship ended because she found out that her partner had been flirting with other women online. “*I feel that he loved me, but since I’m not rich, I didn’t meet his goals: he was looking for a wealthier woman, but he might have kept me too.*”

Of course, it’s better if you can find out relatively quickly who is driven by what intention in a relationship. **Vera** met her African husband through friends, and they also had a son together while they were married, but she only found out his motivation later. “*Besides our son, whom I raised practically alone, I wanted another child, but he didn’t. I was forty-two years old by the time I managed to divorce him – because he had been putting the divorce off for years to avoid being sent back to Africa. I feel that he took away the opportunity from me with his selfish, empty promises.*”

The formation of mixed couples is mostly influenced by harmless things, such as the composition of available potential partners, the “dating pool”, but one cannot turn a blind eye to the fact that anyone who enters into such a relationship may face extreme challenges not only from strangers, but also from their own family or friends. So not being racist is unfortunately not enough in itself for a successful mixed relationship, because the desire to conform is an essential need for most people.

For example, a 2013 survey conducted by sociologist László Lőrincz, involving nearly 1,500 Hungarian high school students, concluded that the higher the proportion of Roma students in a given school, the more likely students are to find their Roma classmates attractive, and are also more likely to answer yes to the question of whether they would date them. No wonder, because on the one hand, proximity and personal meetings reduce prejudices, and on the other hand, the less an ethnic group and difference is seen as a minority within a community, the more acceptable it becomes. Five of my own interviewees do not live

sokkal szembesülhet nemcsak vadidegenek, de akár a saját családjá vagy a barátai részéről. Az tehát, hogy valaki nem rasszista, önmagában sajnos még nem elég egy vegyes kapcsolat sikeréhez, mert a megfelelő vágyás a legtöbb ember számára elengedhetetlen igény.

Lőrincz László szociológus 2013-ban végzett, közel 1500 magyar középiskolás diákot bevonó felmérésében például arra jut, hogy minél nagyobb a roma diákok aránya az adott iskolában, annál nagyobb valószínűséggel tartják a tanulók roma osztálytársaikat vonzónak, és annál nagyobb valószínűséggel válaszolnak igennel a kérdésre, hogy járnának-e velük. Nem csoda, hiszen a közelség, a személyes találkozás egyrészt csökkenti az előítéleteket, másrészt minél kevésbé mutatkozik kisebbségként egy adott etnikum és a másság egy közösségen belül, annál „valószínűbb” a dolog. Saját interjúalanyaim közül öten nem Magyarországon élnek, ők is egyértelműen arról számoltak be, hogy noha idillinek a helyzet sehol sem nevezhető, multikulturális társadalmakban kevesebb előítélettel találkoztak.

Miután a kapcsolatok kialakulnak, a legtöbb ellenállás a család részéről érkezik. Jellemző, hogy amíg csak kalandnak, átmeneti románcnak tűnik a viszony, tolerálják a szülők, illetve a környezet, és akkor tiltakoznak vehemensen, ha a dolog komolyra fordul. Amikor **Reni** úgy döntött, hogy kint marad Egyiptomban a szállodai idegymunkája alatt megismert férfival, az apukája (noha ez nem szokása) ijedtében tollat ragadott, és egy sztereotípiákkal túlzásfolt, négyoldalas levelet írt neki. Később kiderült, hogy a szülők azért ellenkeztek, mert nem akarták, hogy a lányuk külföldre szakadjon. „*A sors iróniája – mondja Reni –, hogy ugyan végül magyar férjem lett, de három gyerekünkkel Luxemburgban élünk.*” A szülői ellenálláshoz ugyanakkor nem szükséges a költözés veszélye: amikor egy nem várt terhesség kiderülése után **Eszter** és roma párja az esküvő mellett döntöttek, a nő anyja megszakította lányával a kapcsolatot. „*A férjem azonban többször elment hozzá, ház körüli munkákat végzett nála, és ettől anyám némileg megengyhült. Viszont, és ez nagyon bántotta a fületem, anyám haláláig magázódtak.*” Hasonló volt a helyzet **Kláriéknál**: „*A szüleim az esküvő után egy évig nem álltak velünk szóba. Látták, hogy a férjem rendes ember, és az apja is kifinomult művész, de a zűrös rokonságtól tartottak. Akkor nyugodtak meg, amikor látták, hogy ilyesmivel nem kell számolniuk.*” **Dia** szőke, kék szemű roma nő, nincsenek erős rasszjegyei, de ez sem védte meg az előítéletektől korábbi kapcsolatában. „*A párom anyukája az első találkozásunkkor hangsúlyozta, hogy neki semmi baja a cigányokkal – én már itt sejtettem, hogy gond lesz, mert az szokott így mentegetőzni, aki valójában nagyon is rasszista. Sajnos nem tévedtem: folyamtosan cigány kurvaként hivatkozott rám, akár a fülem halatára, és mindent bevetett, hogy távol tartsa tőlem a fiát. Az összeköltözésünk után is folyton magához rendelte, a háztáji gazdaságában dolgoztatta, úgy, hogy közben nekem meg a szomszédok segítettek fát vágni.*” A párja férfi rokonai ráadá-

in Hungary, and they also clearly reported that, although the situation is nowhere near idyllic, they encountered less prejudice in multicultural societies.

“It is dehumanizing that entering into a sexual relationship with a Black person is only an item for some people to be crossed off their bucket list.”

Once relationships are formed, the most resistance comes from the family. It is typical that as long as the affair seems to be a fling, a temporary romance, it is tolerated by the parents and the environment, but they begin to protest vehemently when things get serious. When **Reni** decided to stay in Egypt with the man she met during her seasonal work at a hotel, her dad (though this is not usual for him) grabbed a pen in his fright, and wrote her a four-page letter, overflowing with stereotypes. Later it turned out that the parents had objected because they did not want their daughter to remain permanently abroad. “*It’s the irony of fate,*” Reni said, “*that although I eventually married a Hungarian man, we live in Luxembourg with our three children.*” Parental resistance, however, does not require the risk of moving: when **Eszter** and her Roma partner decided to get married after finding out about an unexpected pregnancy, her mother broke off relations with her daughter. “*Nevertheless, my husband went over to her place several times, did some work around the house, and my mother was somewhat eased. On the other hand, and it really hurt my ears, they addressed each other in the formal way until the day my mother died.*” The situation was similar for **Klári**: “*My parents didn’t talk to us for a year after the wedding. They saw that my husband was a decent man, and his father was also a sophisticated artist, but they were worried about the troublesome relatives. They only calmed down when they realized that they did not have to deal with stuff like that.*” **Dia** is a blonde, blue-eyed Roma woman with no strong racial features, but not even that could protect her from prejudice in her previous relationship. “*During our first meeting, my partner’s mom insisted that she had nothing against gypsies – I already suspected then that there would be a problem, because that’s an excuse of someone who is actually very racist. Unfortunately, I wasn’t wrong: she kept referring to me as a gypsy whore, even when I was right there, and did everything she could to keep her son away from me. Even after we decided to move in together, she kept ordering him to visit her and work on the family farm, while I had to ask my neighbors to help me cut firewood.*” Not to mention that her partner’s male relatives were constantly trying to make advances at her because they believed that being Roma means being easy too. **Karina’s**

sul állandóan próbáltak kikezdeni vele, mert úgy hitték, roma mivolta miatt ő erre kapható. **Karina** példája viszont arra világít rá, hogy az elfogadás és a kirekesztés egyaránt szelektív. Az ellenőrök Budapesten ugyan lekislányozták alacsony, hosszú hajú japán férjét, a szülők azonban mindkét részről kifejezetten örültek gyermekük választásának. „A japánokról pozitív stereotípiák terjedtek el, miszerint szorgalmasak, pontosak. Szőke, kék szemű, halk szavú nőként én is megfelelek az európai nőkről Japánban elterjedt ideális képnek”.

A barátok a válaszadók többségénél viszonylag elfogadónak bizonyultak, **Péterre** azonban, amikor roma nővel jött össze, roma barátja orrolt meg kissé. „Ti gádzsók még a nőket is elvezitek tőlünk” – hányt a szemére – „mi ugyanazt a presztízszt, karriert, életkörülményeket, kapcsolatrendszert aligha tudjuk megadni nekik.” Még az sem feltétlenül segít, ha a partner, illetve annak családja külsőben és/vagy viselkedésben erősen elüt a sztereotip roma képtől. „Mégiscsak egy cigány” – szegeztek barátai **Erikának**, amikor már mást nem tudtak felhozni a partnere ellen –, akit először migránsnak vélték. **Hédi**t is ellenségesen fogadták szudáni barátjának honfitársai. Párját csak azután kezdte zavarni a nő kihívó öltözködése és viselkedése, hogy a barátai éreztették nemtetszésüket.

Jellemző motívum a *slutshaming*, a barna vagy fekete bőrű férfival járó nők lekurvázása, amely mögött az a feltételezés bújhat meg, miszerint a vegyes kapcsolatokat minden esetben kizárólag a szexuális kíváncsiság motivál(hat)ja. **Zsuzsának** (ritka példa a nyugat-európai gyűlölködéssre) két elegáns, idős francia hölgy szólt be, amikor guadeloupe-i partnerével utazott a metrón: „neked a francia f.sz. már nem is jó?” Az előítéletek még a későbbi kapcsolatára is kihatottak. „Egyet nem tudok neked megbocsátani – vágta a fejéhez későbbi, magyar párja –, azt, hogy lefeküdtél egy feketével.” Többen ügyvédek, bírók részéről is lenézést tapasztaltak, amiért ilyen kapcsolatba ártották magukat, tehát a rasszizmus az értelmiségi(nek tartott) szakmákban is éppúgy előfordul. Fordítva ez kevésbé jellemző, **Miklós** például atrocitások nélkül élte meg a kapcsolatot kenyai barátnőjével, akivel egy kizomba táncesten ismerkedett meg.

A megkérdezett partnerek természetes módon érdeklődnek egymás kultúrája iránt, meg akarják ismerni a hozzá tartozó zenét, ételeket, szokásokat. Még a vallásosság is ritkán fordult át dogmatikusságba, így kevés problémát okozott, a válaszadók inkább a hagyományokat okolják a felmerülő konfliktusokért: a különböző kultúrák eltérő nemiszerep-felfogása több párnál kiütöközött. **Erika** roma partnere például a vendégek érkezése előtt elrejtette a tampont a fürdőszobából, hogy megvédje a nőt a szégyentől, mert nehezen értette meg, hogy a menstruáció a lány környezetében nem tabu. **Hédi** szudáni párja nehezményezte, hogy a nő beszélget más férfiakkal ahelyett, hogy társaságban is inkább elvonulva könyvet olvasna. „Sose leszel olyan rendes, mint egy afrikai nő” – fakadt ki végül. **Pétertől** roma

example, however, shows that both acceptance and exclusion are selective. Although ticket inspectors in Budapest called her short, long-haired Japanese husband a little girl, the parents on both sides were expressly pleased with their child's choice. “Positive stereotypes have spread about the Japanese, such as being hard-working and accurate. As a blonde, blue-eyed, soft-spoken woman, I also live up to the prevalent ideal image of European women in Japan.”

Friends have proved to be relatively accepting for the majority of respondents; however, when **Péter** started dating a Roma woman, his Roma friend got upset with him. “You gadjos even take our women away from us,” he accused him. “We can hardly give them the same prestige, career, lifestyle, and connections.” It does not even necessarily help if the partner and his/her family are very different in appearance and/or behavior from the stereotypical image of Roma people. “He is a gypsy after all,” her friends told **Erika**, when they couldn't bring anything else up against her partner, who they first thought was a migrant. **Hédi** was also met with hostility by her Sudanese boyfriend's compatriots. Her partner only began to be bothered by her provocative style and behavior after his friends expressed their disapproval.

A common motif is *slutshaming*, calling women who date brown or black men a whore, which may be based on the assumption that mixed relationships are always solely motivated by sexual curiosity. **Zsuzsa** was insulted by two elegant, elderly French ladies (a rare example of hatred in Western Europe) when she travelled on the metro with her Guadeloupean partner: “Isn't a French d.ck good for you anymore?” Prejudices even affected her later relationship. “The one thing I can't forgive you for,” her later Hungarian partner snapped at her, “is that you slept with a black man.” Many lawyers and judges have also experienced disdain for getting into such a relationship, so racism is also present in professions that are (considered to be) intellectual. The other way round, this is less typical, **Miklós**, for example, had no atrocities during his relationship with a Kenyan girlfriend, whom he met at a kizomba dance evening.

The interviewed partners have a natural interest in each other's culture, they want to learn about the music, the food and the customs. Even religiousness rarely turned into dogmatism, so it caused few problems, with respondents rather blaming traditions for the conflicts that arose: the perception of gender roles in different cultures came into focus with several couples. **Erika's** Roma partner, for example, hid the tampons from the bathroom before the guests arrived to protect her from shame, because he had a hard time understanding that menstruation was not taboo in her circle. **Hédi's** Sudanese boyfriend resented that she talked to other men when they had company instead of quietly reading a book. “You'll never be as decent as an African woman,” he finally blurted out. **Péter's** Roma girlfriend expected him as a man to make decisions

barátnője elvárta, hogy nyilvános helyen ő, mint férfi döntsön, holott otthon egyenlő kapcsolatban éltek. **Anita** exé pedig még lesbikus kapcsolatába is igyekezett átmenteni a roma közösségében divó nemi hagyományokat: „*azt várta volna el tőlem, hogy klasszikus feminin szerepet vegyek fel mellette, ami teljesen idegen a személyiségemtől.*”

Péter szerint, aki zsidó férfiként egy ideig roma nővel járt együtt, gyakori, hogy a kisebbségek tagjai egymásra találnak, mert elfogadást, támogatást várnak egymástól. Mivel azonban behozzák a kapcsolatba és akár egymáson vezetnek le a marginalizáltságból, előítéletekből eredő traumáikat, nem feltétlenül érik el az áhított eredményt. Még egy nyitott gondolkodású partner is követhet el hibákat. „*Ez Bach?*” – kérdezte Pétertől partnere az étteremben, mire ő igennel felelt, hozzátéve, hogy melyik darab kinek az előadásában. A nő kikelt magából, hogy Péter ne játssza a „tanár bácsit” – a férfi utólag elismerte, hogy hátrébb kellett volna lépnie, nem a tudását fitogtatva akaratlanul megalázni hátrányos helyzetből érkezett partnerét. Az önreflexió fontosságát ismerte fel **Anna** is Maliról származó barátnője mellett, akivel Németországban éltek együtt. „*A barátnőm nagyon tudatos volt. Mellette megértettem, hogy valamennyire mind rasszisták vagyunk, és dolgoznunk kell ezen. Ő megvetette a németeket a feldolgozatlan gyarmatosító múltjuk miatt, és bár tudta, hogy a magyarok ebben nem érintettek, mégis neki volt nehezebb fehér partnerrel lennie, mint fordítva*” – meséli.

Milyen tanulságokat vonhatunk le a beszélgetésekből? Vera, Anita és Hédi arra jutott, hogy jobb, ha az ember inkább a saját kultúrköréből választ társat. „*Nekem még egy magyar férfit is nehéz!*” – tette hozzá Hédi nevetve. Többen azonban a jövőben sem zárkóznak el eltérő etnikumú partnertől: a kudarcot személyes problémáknak tulajdonítják, és szerintük a kulturális különbségek, amennyiben mindkét fél elszántan tesz érte, áthidalhatók. Nekik adnak igazat az USA-beli statisztikák, melyek szerint a válások aránya nem nagyobb a vegyes párok, mint az azonos etnikumú párok esetében. Többen úgy látják, hogy előnyösebb, ha a vegyes pár egy semleges helyen él együtt, nem valamelyikük szüleinél, illetve hazájában, hanem saját, külön otthonban, illetve egy másik, mindkettőjüknek idegen országban – így nem tolnak el az erőviszonyok valamelyikük javára. Az azonban nem biztos, hogy szerencsés, ha egy, mindkettejük számára idegen közvetítő nyelven tudnak csak kommunikálni. Gabriellának majdnem ezért ért véget a házassága brazil férjével. „*Nekem olyan társ kell, aki érti, amit mondok!*” – fakadt ki barátnőjének, aki így felelt: „*Te azt hiszed, hogy az én férjem érti, amit mondok? Pedig magyarok vagyunk mindketten.... Ez nem nyelvi kérdés!*” Gabrielláék végül megoldották a gondjaikat: arra jutottak, hogy az elkötelezett szeretet és a kölcsönös erőfeszítés az együttmaradásra minden problémán át tud ívelni. ●

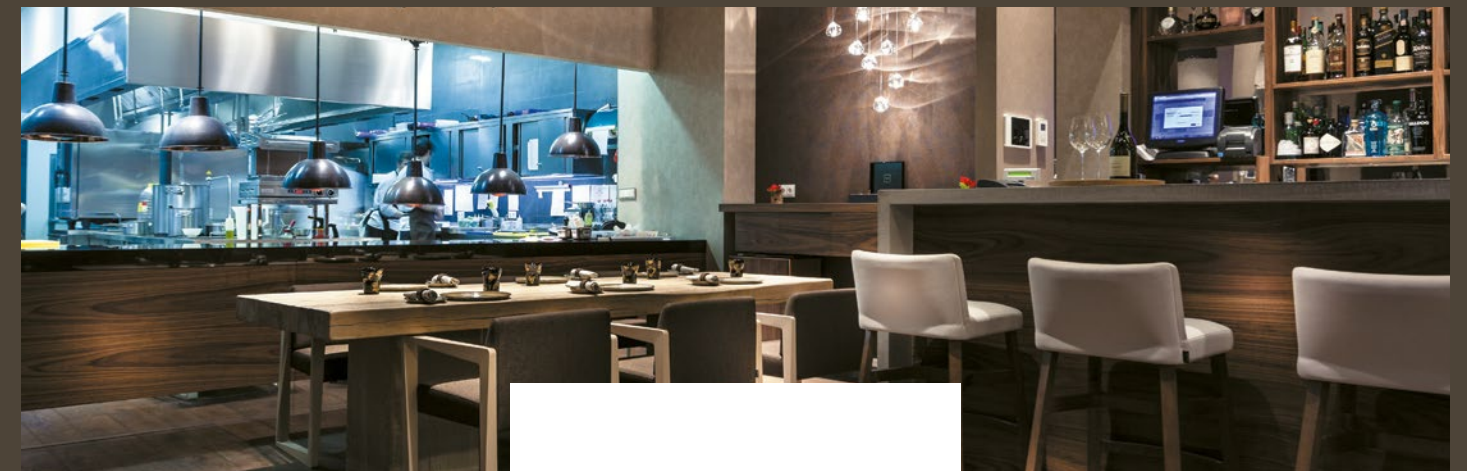
alone when they were in public, even though they had an equal relationship at home. And **Anita's** ex tried to pass on the gender traditions of the Roma community even in her lesbian relationship: “*She would have expected me to take on a classic feminine role with her, which is completely alien to my personality.*”

According to **Péter**, a Jewish man who dated a Roma woman for a while, it is common for people from different minorities to find each other because they expect acceptance and support. However, because they bring their traumas of marginalization and prejudice into the relationship and even inflict them on each other, they do not necessarily achieve the desired outcome. Even an open-minded partner can make mistakes. “*Is this Bach?*,” his partner asked Péter in a restaurant, to which he said yes, adding which piece it was and in whose rendering. She lashed out at him for acting like a “school teacher” – he later admitted that he should have stepped back instead of flaunting his knowledge and inadvertently humiliating his partner who came from disadvantaged circumstances. **Anna** also recognized the importance of self-reflection alongside her girlfriend of Malian origin, with whom she lived together in Germany. “*My girlfriend was very self-aware. She made me understand that we are all racist to some degree and we need to work on that. She despised Germans for their unaddressed colonial past, and although she knew that Hungarians were not involved in this, it was still harder for her to be with a white partner than vice versa,*” she said.

What lessons can we learn from these conversations? Vera, Anita and Hédi came to the conclusion that it is better to choose a partner from your own culture. “*It's hard for me even with a Hungarian man!*”, Hédi added with a laugh. However, many of them will not shy away from partners of different ethnicities in the future either: they attribute the failure of the relationship to personal problems and believe that cultural differences can be overcome if both parties are determined to do so. US statistics agree with them on this, showing that divorce rates are no higher for mixed couples than for partners belonging to the same ethnicity. Many of them believe that it is better for mixed couples to live together in a neutral place, not with one of their parents or in their home country, but in their own separate home and/or in another country that is foreign to both of them, so that the balance of power does not shift in favor of either of them. However, it may not be fortunate if they can only communicate in a mediating language that is foreign to both of them. Gabriella's marriage almost ended with her Brazilian husband because of that. “*I need a partner who understands what I'm saying!*,” she burst out to a friend, who replied, “*Do you think my husband understands what I am saying? And we are both Hungarians... This is not a language issue!*” Gabriella and her partner managed to solve their problems in the end: they came to the conclusion that committed love and a mutual effort to stay together can overcome any problem. ●

COSTES
DOWNTOWN

MICHELIN-CSILLAGOS GASZTRONÓMIA AZ ÖTÖDIK KERÜLET SZÍVÉBEN *Michelin-starred gastronomy in the heart of the city center*

THE BODY SHOP

SZÁMOLJ VISSZA VELÜNK

KARÁCSONYIG!

thebodyshop.hu